

Prof. dr. Alexandru Boboc

Prof.univ.dr. Alexandru Boboc este Profesor Emerit al Facultății de Filosofie. În anul 1964 a obținut titlul de doctor în Filosofie de la Universitatea din București, specializându-se în istoria filosofiei moderne și contemporane, filosofia culturii și a valorilor, semiotică și filosofia limbajului. De-a lungul ultimelor decenii, Profesorul Boboc s-a afirmat ca un specialist în sfera studiilor kantiene, a istoriei filosofiei și filosofiei moderne, cu un interes deosebit pentru gânditori ca: Descartes, Leibniz, Hegel, Kierkegaard, Schopenhauer, Nietzsche, Dilthey, Husserl, Scheler, N. Hartmann. A coordonat peste 50 de teze de doctorat. În anul 1998, Academia Internațională de Drept Economic și Arte Audiovizuale din Chișinău i-a conferit titlul de Doctor Honoris Causa. Din 1991, este membru al Academiei Române.

BIOBIBLIOGRAFIE

BIOGRAFIE

Prof. dr. Alexandru Boboc s-a născut la 20 februarie 1930 în comuna Dumbrava (Bălțați), jud. Mehedinți. Este căsătorit și are doi copii. A absolvit liceul Aurel Vlaicu din București (1944-1951), Facultatea de Filosofie a Universității din București (1952-1957) și este doctor în filosofie (1964). Este specialist în istoria filosofiei (îndeosebi a filosofiei moderne și contemporane). Domenii preferate: istoria filosofiei; filosofia valorilor și a culturii; semiotica și filosofia limbajului.

După absolvirea cursurilor Facultății de Filosofie a Universității din București (1957) a fost repartizat la Catedra de istoria filosofiei a facultății menționate, îndeplinind, pe rând, funcțiile didactice de la asistent la lector, conferențiar, apoi (din 1972) profesor titular.

Din 1964 (septembrie) a predat cursuri de Istoria filosofiei contemporane, apoi (din 1976) și cursurile de filosofie modernă și filosofia culturii. Cu scurte deplasări (pentru informare și documentare) peste hotare (Germania, Franța, Italia, Olanda, Spania, Ungaria, Cehoslovacia), a activat constant în Universitatea București, susținând activitatea didactică prin participarea la viața științifică și publicistică (a se vedea lista lucrărilor publicate). A participat cu articole în: „Revista de filosofie”, „Revue Roumaine des Sciences Sociales, Série Philosophie et Logique”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Revista de istorie și teorie literară”, „Secolul XX”, „Kant-Studien”, „Voprosy filosofi”, „Filozoficky casopis”. A avut comunicări la congrese internaționale (Filosofie, Düsseldorf – 1978; Logică, Hannover, 1988; Kant, Mainz, 1981; Leibniz, Hannover, 1988; Kant, Mainz, 1990; Leibniz, Hannover, 1994; Kant, Berlin, 2000; Hegel, Zagreb, 2000; Leibniz, Berlin, 2001) și la simpozioane de metodologie a istoriei filosofiei (Varna, 1971; Praga, 1976; Berlin, 1978; Praga, 1980; Berlin, 1984) și la dezbateri și sesiuni științifice (din România și Germania; Ungaria; Bulgaria; Rusia; Iugoslavia; Franța; Italia; Olanda).

În perioada 1991-2002, a participat (cu lecții și conferințe) în cadrul colaborării cu Academia de Științe din Chișinău și cu instituții de învățământ din Republica Moldova. Academia Internațională de Drept Economic și Arte audiovizuale din Chișinău i-a conferit în aprilie 1998 titlul de „Doctor Honoris Causa”.

Activitatea sa (didactică și de cercetare) a fost concentrată asupra studierii marilor gânditori moderni și contemporani: în cursuri și seminarii speciale (Descartes, Leibniz, Kant, Hegel, Kierkegaard, Schopenhauer, Nietzsche, Dilthey, Husserl, Scheler, N. Hartmann ș.a.); în traduceri (din limbile germană și franceză); în lucrări de specialitate destinate nevoilor învățământului și totodată publicului larg. În sfera acestor preocupări a condus activitatea multor doctoranzi (din 1972 și până în prezent au obținut titlul de doctor în filosofie, sub conducerea sa, un număr de 48 de specialiști). De asemenea, a participat la numeroase comisii de susținere a tezelor de doctorat în centrele universitare din București, Iași, Cluj și în Institutul de Filosofie al Academiei Române.

În cadrul colaborărilor interuniversitare a predat o serie de cursuri: Introducere în filosofie (în limba germană) la Facultatea de economie în limbi străine, ASE București, în perioada 1995-2000; Filosofia modernă și filosofia contemporană (în limba germană) la Facultatea de Istorie și Filosofie (limba germană) a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, în perioada 1996-2002. Din 1993 predă cursuri (Filosofia valorilor, Filosofia istoriei) în cadrul activității „Masterat” la Facultatea de Filosofie a Universității București. În sprijinul acestor activități a publicat mai multe

volume tematice și traduceri (a se vedea lista publicațiilor). Prezent și în publicistică și în dezbaterile teoretice, a căutat să informeze ascultătorii cu noutățile din filosofie și din cultura contemporană în genere.

Preocupat de studierea filosofiei moderne (începând cu lucrarea de licență: *Apriorismul kantian*, 1957; apoi lucrarea de doctorat: *Conceptul de cunoaștere la Kant și în neokantianism*, 1964), a desfășurat, după 1991, când a devenit membru corespondent al Academiei, o susținută activitate de cercetare, concretizată în volume de autor, studii și articole (a se vedea lista publicațiilor). În centrul acestui studiu s-a aflat marea creație teoretico-filosofică modernă și contemporană universală și românească, în forma cercetării comparative fiind relevată participarea românească la reconstrucția filosofică și la valorificarea tradiției culturale. A participat la congrese (și alte reuniuni științifice) internaționale, comunicările fiind reținute în „Actele” respectivelor manifestări științifice. Unele dintre cărți, studii, traduceri sunt menționate în reviste și volume bibliografice de la noi și de peste hotare: „Kant-Studien”; „Kant-Bibliographie”; „Leibniz-Bibliographie”; „Nietzsche-Studien”; „International Bibliographical Centre” (Cambridge, England); „Revista de filosofie”; „Revue Roumaine de Philosophie” ș.a.

Este membru al următoarelor asociații profesionale: Membru al Societății de Studii Clasice din București, al Asociației germaniștilor din România, al Societății „Kant” din Bonn/Mainz, al Societății „Leibniz” din Hannovera.

Limbi străine cunoscute: germană, franceză, maghiară, rusă, engleză.

Specializări: (1994-1997) în cadrul Programului Uniunii Europene pentru modernizarea învățământului – funcția: expert, Comisia de Curriculum. Comisia GAR a Academiei Române.

Volumele de bază ale profesorului Al. Boboc: *Kant și*

neokantianismul (1968); *Filosofia contemporană* (1995); *Limbaș și ontologie* (1997); *Cunoaștere și comprehensiune* (2001), *Formă și valoare* (2005), abordează o tematică de referință a istoriei gândirii și a culturii. Sunt relevate aspecte hotărâtoare în creația teoretică, precum și în reconstrucția sistematică. Autorul are în vedere și studiul comparat al participării românești la noua instituire valorică, la consolidarea valorilor în istoria universală. Perspectiva teoretico-metodologică se îmbină structural cu regândirea funcționalității demersului filosofic într-o modalitate ontologico-semantică, aflată sub genericul „limbaș și ontologie”. Acesta are o incontestabilă autonomie semantică, căci relevă unitatea unei concepții moderne semiotice despre limbaș cu o pluralizare a ontologiei caracterizată prin unitatea dintre „diferența ontologică” și „diferența semantică”. Așadar, se situează laolaltă finalizarea ontologică (prin semantică) a limbașului și modelarea ontologiei prin limbaș. În configurațiile cunoașterii, ale acțiunii și creației, în exemplaritatea conștiinței istorico-critice a omului modern se instituie astfel modalitățile majore prin care sensul și valoarea ajung la prezență în înfăptuiri culturale durabile.

În esență, lucrările profesorului Al. Boboc încearcă să fie o participare la dialogul contemporan în filosofie și, totodată, la reconstrucția modernă a domeniilor creației teoretico-filosofice. Întreaga sa activitate se concentrează asupra studiului comparat în filosofie și asupra traducerilor, asupra participării la realizarea programului de reformă în învățământ și a programelor de cercetare ale Academiei Române.

BIBLIOGRAFIE

– selecție –

A. Cărți

1. *Kant și neokantianismul*, București, Editura Științifică, 1968, 349 p.
2. *Etică și axiologie în opera lui Max Scheler*, București, Editura Științifică, 1971, 45 p.
3. *Nicolai Hartmann și realismul contemporan*, București, Editura Științifică, 1973, 220 p.
4. *Neopozitivismul și știința contemporană*, București, Editura Politică, 1974, 90 p.
5. *Istoria filosofiei contemporane. Filosofia nemarxistă la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976, 245 p.
6. *Fenomenologia și științele umane*, București, Editura Politică, 1979, 131 p.
7. *Filosofia contemporană. Orientări și tendințe în filosofia nemarxistă din secolul XX*, București, E.D.P., 1980, 228 p.

8. *Filosofia contemporană. Marxismul și confruntările de idei în lumea contemporană*, București, E.D.P., 1982, 395 p.
9. *Confruntări de idei în filosofia contemporană. În jurul problematicii unor mari dispute din gândirea secolului al XX-lea*, București, Editura Politică, 1983, 358 p.
10. *Adevăr și conștiință istorică. Confruntări contemporane între hermeneutică și dialectică în metodologia științelor umane*, București, Editura Politică, 1988, 202 p.
11. *Filosofia contemporană. Orientări și stiluri de gândire semnificative*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995, 239 p.
12. *Limbaj și ontologie. Semiotica și filosofia modernă a limbajului*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997, 141 p.
13. *Semiotică și filosofie. Cu texte de referință*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1998, 135 p.
14. *Hermeneutică și ontologie. Prolegomene la o reconstrucție modernă în filosofia culturii*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1999, 128 p.
15. *Zugänge zum Sein. Aufsätze zur Philosophie und ihrer Geschichte in vergleichender Sicht*, București, Editura Paideia, 1999, 305 p.
16. *Cunoaștere și comprehensiune. Hermeneutica și științele umane*, București, Editura Paideia, 2001, 305 p.
17. *Nietzsche — filosof al «reevaluărilor». Critica modernității și preludii la «postmodern»*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002, 225 p.
18. *Formă și valoare în orizonturile filosofiei culturii*, Cluj-Napoca, Editura Grinta, 2005, 176 p.
19. *Filosofia contemporană. Fenomenologie, hermeneutică și ontologie*, Cluj-Napoca, Editura Grinta, 2006 (sub tipar).
20. *Vergleichende Philosophie*, București, Editura Academiei Române, 2006 (sub tipar).
21. *Limbaj și cunoaștere*, București, Editura „Cartea Universitară”, 2005, 182 p.

B. Prefețe și introduceri la traduceri și la editări din filosofia universală și din filosofia românească

1. Studiu introductiv la Aristotel, *Despre suflet*, trad. de N.I. Ștefănescu, București, Editura Științifică, 1969, p. 5-22.
2. Notă introductivă la: *Parva naturalia*, trad. de S. Mironescu și C. Noica, București, Editura Științifică, 1972, p. 7-13.
3. *N. Hartmann și estetica modernă*, Studiu introductiv la N. Hartmann, *Estetica*, trad. C. Floru, București, Editura Univers, 1974, p. V-LTV.
4. *Joh. Volkelt și estetica modernă*, prefață la Joh. Volkelt, *Estetica tragicului*, București Editura Univers, 1978, p. 5-52.
5. *Prefață* la A. Schaff, *Istorie și adevăr*, trad. de Al. Boboc și I. Mihăilescu, București, Editura Politică, 1982, p. 8-17.
6. *Studiu introductiv* (în colab.), p. V-XV, și note (p. 391-404) la Al. Bogza, *Realismul critic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
7. „*Apropiere și distanțare*”, în jurul semnificației unei înțelegeri și interpretări a artei din perspectiva filosofici, în W. Biemel, *Expunere și interpretare*, trad. G. Purdea, București, Editura Univers, 1987, p. 5-20.
8. *Cartesian și neocartesian în studiul modern al limbajului. Modalități semnificative ale prezenței* Discursului despre metodă în gândirea contemporană, în vol. *Descartes și spiritul științific modern. René Descartes, Discurs despre metoda de a ne conduce bine rațiunea și a căuta adevărul în științe*, trad. de Daniela Roventă-Frumușani și Alexandru Boboc, note, comentarii și bibliografie de Al. Boboc, București, Editura Academiei Romane, 1990, p. 76-94; 155-188.
9. *Prefață* la Ed. Husserl, *Scrieri filosofice alese*, trad., note, comentarii și bibliografie de Al. Boboc, București, Editura Academiei Române, 1993, p. 7-14 (*Bibliografie*, p. 231-253).).
10. *Postfață* la Ed. Husserl, *Filosofia ca știință riguroasă*, trad., note și comentarii de Al. Boboc, București, Editura Paideia, 1994, p. 95-128.
11. *Notă introductivă* la G.W.F. Hegel, *Scrieri teologice de tinerețe, I: Viata lui Iisus*, traducere, note și comentarii de Al. Boboc, București, Editura Paideia, 1994, p. 7-8; 100-116.

12. *Schopenhauer în gândirea contemporană*, în vol. Ion Petrovici, *Schopenhauer. Viața și opera* (1937), ediție, postfață și bibliografie, București, Editura Garamond, 1995, p. 153-165.
13. *Ion Petrovici și spiritul filosofic*, în vol. Ion Petrovici, *Filosofi contemporani. Studii istorico-filosofice*, ediție, postfață și note de Al. Boboc, București, Editura Garamond, 1997, p. 7-9; 285-292.
14. *N. Hartmann în gândirea contemporană; Aporetică și dialectică la Aristotel și N. Hartmann*, în vol. Nicolai Hartmann. *Vechea și noua ontologie și alte scrieri filosofice*, traducere, note și postfață de Al. Boboc, București, Editura Paideia, 1997, p. 175-205.
15. *Notă introductivă la Edmund Husserl, Criza umanității europene și filosofia*, traducere, note și comentarii de Al. Boboc, București, Editura Paideia, 1997, p. 5-10, 141-158.
16. *Semiotică și filosofie. Prolegomena la o „Semiotică a tăcerii”*, în vol. *Semiotică și filosofie* Texte de referință, selecție, studiu introductiv, note și comentarii, Al. Boboc, București, E.D.P., 1998, p. 7-31.
17. *C. Rădulescu-Motru în gândirea contemporană*, în vol. Constantin Rădulescu-Motru, *Psihologia poporului român și alte studii de psihologie socială*, ediție și note de Al. Boboc, București, Editura Paideia, p. 181-193.
18. *Husserl în gândirea contemporană*, în vol. Edmund Husserl, *Conferințe pariziene și alte scrieri filosofice*, traducere, note, postfață și comentarii de Al. Boboc, București, Editura Paideia, 1999, p. 137-180.
19. *Ideea critică și perspectivele filosofici moderne*, în vol. *Kant prin el însuși*, București, Editura Paideia (col. *Mari gânditori prin ei înșiși*), 2000, p. 5-10; 83-104.
20. *Carnap în gândirea contemporană*, în vol. *Rudolf Carnap, Vechea și noua logică*, București, Editura Paideia (col. *Mari gânditori prin ei înșiși*), 2001, p. 5-10; 139-195.
21. *Max Scheler în gândirea contemporană*, în vol. *M. Scheler, Poziția omului în cosmos. Concepție filosofică despre lume*, trad. de V. Muscă și Al. Boboc, București, Cluj-Napoca, Editura Paralela 45, 2001, p. 117-133.
22. *Leibniz. Logică și metafizică. Ideea «lumile posibile» și reconstrucția modernă în filosofie*, în vol. G. W. Leibniz, *Primae veritates și alte scrieri de logică și metafizică*, București, Editura Paideia (col. *Mari gânditori prin ei înșiși*), 2002, p. 5-17; 219-251.
23. *Leibniz astăzi. Considerații asupra acțiunii istorice a operei lui Leibniz*, în *Ibidem*, p. 172-239.
24. *Nietzsche*, în vol. *Fr. Nietzsche, Omenesc, prea omenesc. Postume*, ed., trad. și note de Al. Boboc, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003, 172 p.
25. *C. Rădulescu-Motru în gândirea contemporană*, în vol. C. Rădulescu-Motru, *Elemente de metafizică*, ed. îngrijită de Al. Boboc, București, Editura Grinta, 2005, p. 241-262.

C. Traduceri

1. J. Kopper, *În jurul teoriei lui Kant despre judecățile de cunoaștere*, cu notă interpretativă, în *Revista de filosofie*, nr. 3, 1977, p. 371-381.
2. A. Schaff, *Istorie și adevăr* (în colab. cu I. Mihăilescu), București, Editura Politică, 1982, 372 p.
3. *Filosofia contemporană în texte alese și adnotate*: Partea I (în colab. cu I.N. Roșca), Tipografia Universității București, 1985 (reprod. în 1986, 1987, 1988), p. 23-32, 73-94, 253-260, 261-318, 319-344, 345-387, 473-482, 483-490; traduceri din: W. Dilthey, H. Rickert, E. Cassirer, Ed. Husserl, N. Hartmann, M. Heidegger, H.-G. Gadamer, G.W.F. Hegel; Partea II-a, p. 85-191; 208-258; 275-317; 404-436; 501-525; traduceri din: Ed. Husserl, M. Heidegger, H.-G. Gadamer, G. Schmidt, A. Schaff, G.W.F. Hegel), T.U.B. (în colaborare cu I.N. Roșca), 1990.
4. Spiegel – *Gespräch mit Martin Heidegger am 23 September 1976. Ultimul interviu al lui M. Heidegger* – cu Notă introd. și Postfață, în „*Revista de istorie și teorie literară*”, Anul XXV, nr. 3-4 (1987), p. 114-123; Anul XXVI, nr. 1-2 (1988), p. 111-119. Reluare în *Filosofie contemporană*, București, Editura Garamond, 1995, p. 255-290.
5. *Ed. Husserl, „Fenomenologia”*, art. din *Encyclopedia Britanica* (Proiectul 1), cu notă introd., în „*Revista de istorie și teorie literară*”, nr. 3-4 (1989), p. 107-116.
6. R. Descartes, *Discurs despre metoda de a ne conduce bine rațiunea și a căuta adevărul în științe* (în colab. cu Daniela-Rovența Frumușani), în vol. *Descartes și spiritul științific modern*, București, Editura Academiei Române, 1990, p. 11 1-193.

7. Ed. Husserl, *Articole (varianta II) pentru „Enciclopedia Britanică”*, în *Filosofia contemporană*. Texte alese, traduse și comentate de Al. Boboc și I.N. Roșea, București, Editura Garamond, 1995, p. 112-140.
8. Ed. Husserl, *Scrieri filosofice alese (Despre logica semnelor; Ideea de fenomenologie; Ideea de cultură filosofică; Articol, varianta 1, pentru Enciclopedia Britanică; Conferințe pariziene; Postfață, 1930, la Idei pentru o fenomenologie pură și o filosofic fenomenologică; Criza umanității europene și filosofia)*, cu prefață, note și comentarii, bibliografie, București, Editura Academiei Române, 1993, 255 p.
9. Ed. Husserl, *Filosofia ca știință riguroasă* (cu note, comentarii, postfață), București, Editura Paideia, 1994, 140 p.
10. G.W. Hegel, *Scrieri teologice de tinerețe, I: Viata lui Isus*, București, Paideia, 1995, 116 p.
11. G.W.F. Hegel, *Cel mai vechi sistem de program al idealismului german*, în *Op. cit.*, p. 117-119.
12. E. Rickert, *Sens și valoare* (din vol. *Obiectul cunoașterii. Introducere în filosofia transcendențială*), în: *Filosofie contemporană*, Texte alese, traduse și comentate de Al. Boboc și Ioan N. Roșca, București, Editura Garamond, 1995, p. 11-23.
13. E. Cassirer, *Filosofia formelor simbolice. Introducere (I)*, în *Op.cit.*, p. 95-111.
14. H.-G. Gadamer, *Adevăr și metodă. Introducere*, în *Op.cit.*, p. 248-254.
15. W. Biemel, *Heidegger și fenomenologia*, în M. Heidegger, *Timp și ființă*, trad. de D. Tilinca și M. Avram, București, Editura „Jurnalul literar”, 1995, p. 56-64 (reluare în: Ed. Husserl, *Criza umanității europene și fenomenologia*, Paideia, 1997, p. 179-203).
16. Ed. Husserl, *Criza umanității europene și filosofia*, București, Paideia, 1997, 158 p.
17. N. Hartmann, *Vechea și noua ontologie și alte scrieri filosofice (Autoreferire la „Logica ființei a lui Platon”; Posibilitate și realitate; „Lumi posibile”; Problema ființei spirituale – Introducere; Problema valorii în filosofia contemporană: Etica – Introducere; Poziția valorilor estetice în domeniul valorilor în genere; Autoexpunere în „Philosophen Lexikon”)*, note și postfață, anexe, București, Editura Paideia, 1997, 205 p.
18. Ed. Husserl, *Conferințe pariziene și alte scrieri filosofice (Articol, varianta II, pentru „Enciclopedia Britanică”, Ideea de cultură filosofică)*, București, Editura Paideia, 1999, 137 p.
19. M. Scheler, *Conceptia filosofică despre lume*, în „Revista de filosofie”, nr. 3-4 (1999), p. 205-216.
20. J. Simen, *Limbaajul la Kant*, în „Revista de filosofie”, ar. 3-4 (2000), p. 365-377.
21. Din *Corespondența lui Frege cu D. Hilbert*, Ed. Husserl, B. Russell ș.a., în *Semiotică și filosofie*. Texte de referință, selecție, studiu introd., note și comentarii de Al. Boboc, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1998, p. 72-73
22. G. Frege, *Considerații despre sens și semnificație*, în *Op.cit.*, p. 73-74.
23. M. Scheler, *Conceptia științifică despre lume*, în M. Scheler, *Poziția omului în cosmos*, București/Cluj-Napoca, Editura Paralela 45, 2001, p. 101-116.
24. Ed. Husserl, *Ideea de fenomenologie și alte scrieri filosofice*, ed., trad., note și postfață de Al. Boboc, Cluj-Napoca, Editura Grinta, 2002, 151 p. (în: *Cuprins: Două scrisori ale lui Husserl către Brentano; Bibliografie*).
25. G.W. Leibniz, *Noi eseuri asupra intelectului uman*, trad. (în colab.), ed., note și comentarii, anexe de Al. Boboc, Cluj-Napoca, Editura Grinta, 2002, 570 p.
26. Fr. Nietzsche, *Între elenism și modernitate*, ed., trad. și note de Al. Boboc, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2003, 172 p.
27. Imm. Kant, *Cercetare asupra evidenței principiilor teologiei naturale și ale moralei*, în „Revista de filosofie”, nr. 3-4 (2004), p. 325-345.
28. Imm. Kant, *Ce este „luminarea”? Teze, definiții și semnificații*, ed., traducere, note și postfață de Al. Boboc, București, Editura Paideia, 2005, 114 p.

D. Participări la elaborarea unor lucrări colective

1. *Mic dicționar filosofic*, București, Editura Politică, 1969 (cu 46 de termeni). *Dicționar de filosofie*, Editura Politică, 1978 (cu 95 de termeni).
2. *Filosofie contemporană. Probleme, teorii curente*. Cercetare bibliografică B.C.U., 1977-1987 (anual, cu referate, prezentări, traduceri, prefețe și coordonare șt.).

3. *Manual de limba germană. Texte de specialitate, filosofie și sociologie*, de J. Livescu și F. Gradin, Tipografia Universității București, 1981, 212 p.
4. *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. I-XIII (1969-2005), Editura Academiei Române.

E. Studii și articole în volume colective și reviste (inclusiv în limbi străine)

1. *Unele aspecte filosofice ale semanticii*, în „Revista de filosofie”, nr. 9, 1966, p. 1137-1148.
2. *Sensul operei istorico-filosofice a neokantienilor*, în *Ibidem*, nr. 1, 1967, p. 27-37.
3. *Kant și filosofia culturii*, în *Analele Universității București, Filosofie*, 1967, p. 39-48.
4. *Kant und das Problem der Metaphysik*, în „Revue Roumaine des Sciences Sociales”, nr. 2, 1967, p. 135-145.
5. *Probleme filosofice ale limbajului*, în vol. *Limbaj-logică-filosofie*, București, Editura Științifică, 3-261.
6. *Sinn und Wert in der Auffassung Rickerts*, în „Revue Roumaine des Sciences” nr. 1, 1968, p. 65-70.
7. *Filosofia istoriei și a culturii în neokantianism*, în: *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. 1, București, Editura Academiei, 1969, p. 83-115.
8. *Die kritische Methode und das Problem der synthetischen Art der Erkenntnis*, în „Revue Roumaine des Science Sociales”, nr. 1, 1969, p. 95-99 (rezumat în XIV. Internationaler Kongress für Philosophie, Wien, 1968, p. 44).
9. *Neokantianismul și estetica modernă*, în vol. *Estetica filosofică și știința artei*, București, Editura Științifică, 1972, p. 80-102.
10. *Dimitrie Cantemir și cugetarea modernă*, în *Analele Universității București, Filosofie*, nr. 2, p. 13-16.
11. *Petre Andrei și filosofia contemporană a valorilor (I)* în „Forum”, nr. 12, 1974, p. 49-53; nr. 1, 1975, p. 60-66.
12. *Ibidem (II)*, în „Forum”, nr. 1, 1975, p. 60-66.
13. *Analiza logică a limbajului în Tratatul logico-filosofic al lui L. Wittgenstein*, în vol. *Epistemologia și analiza logică a limbajului științei*, coord. M. Flonta, București, Editura Politică, 1975, p. 232-263.
14. *Nietzsche în gândirea contemporană*, în „Revista de filosofie”, nr. 2, 1977, p. 236-243.
15. *Spinoza și gândirea modernă*, în *Ibidem*, nr. 6, 1977, p. 697-708.
16. *Filosofia culturii la Fr. Nietzsche*, în *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. V, București, Editura Academiei, 1977, p. 137-152.
17. *Heidegger și ontologia umanului*, în „Revista de filosofie”, nr. 2, 1978, p. 206-222.
18. *Aporetica lui Aristotel, Semnificații și deschideri în istoria dialecticii și a ontologiei*, în *Ibidem*, nr. 6, 1978, p. 708-714.
19. *Probleme ale istoriei și teoriei științei în opera lui Cassirer*, în: vol. *Concepții asupra dezvoltării științei*, București, Editura Politică, 1978, p. 297-316.
20. *Teoria simbolului la E. Cassirer și influența ei în gândirea contemporană*, în *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. VI, București, Editura Academiei, 1979, p. 143-152.
21. *Husserl and the Program of Modern Logic*, în „Revue Roumaine de Philosophie”, nr. 1-2, 1979, p. 461-463 (și în: Abstracts, Sections 13-14 of 6th Int. Congress of Logic, Methodology and Philosophy of Science, Hannover, August 22 – August 29, 1979, p. 28-32).
22. *Der aesthetische Wert als Bezug*, în „Revue Roumaine de Philosophie”, nr. 1-2, 1980, p. 125-128.
23. *Însemnări despre C. Rădulescu-Motru și problema metafizicii*, în „Revista de filosofie”, nr. 1, 1980, p. 110-117.
24. *J.-P. Sartre și ideea valorii speranței*, în *Ibidem*, nr. 4, 1980, p. 535-539.
25. *D.D. Roșca și proiectul unei concepții eroice a existenței umane*, în „Forum”, nr. 12, 1980, p. 66-69.
26. *Kant versus Newton. Ideea fundamentelor metafizice ale științei*, în vol. *Momente ale evoluției și genezei științei*, coord. C. Damian și I. Pârvu, București, Editura Academiei, 1981, p. 108-119.
27. *Kant und C. Rădulescu-Motru*, în Akten des 5. Internationalen Kant-Kongresses. Mainz 4-8. April 1981, Teil I, 2, Bonn, Bouvier, 1981, p. 937-943.

28. *Pascal și axiologia contemporană*, în *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. VII, București, Editura Academiei, 1982, p. 19-28.
29. *Semnificația istorică a criticismului kantian*, în vol. *Immanuel Kant – 200 de ani de la apariția Criticii rațiunii pure*, coord. AL Boboc, M. Flonta, I. Pârvu, R. Pantazi, București, Editura Academiei, 1982, p. 7-14.
30. *În jurul semnificației conceptului de „spirit al lumii” în opera lui Hegel*, în vol. *Teme hegeliene. Studii*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1982, p. 77-94.
31. *Ion Petrovici și problema „spiritului filosofic”* va „Revista de filosofie”, nr. 6, 1982, p. 574-578.
32. *Heidegger und die Ontologie des menschlichen Seins*, în „Revue Roumaine de Philosophie” nr. 3, 1982, p. 307-315.
33. *Rumänische Beiträge in der Entwicklung der Wertphilosophie: Petre Andrei*, în *Ibidem*, nr. 4, 1982, p. 347-356.
34. *Premise ale gândirii dialectice moderne: Jakob Bohme*, în *Studii de istorie a filosofiei universale*, voi VIII, București, Editura Academiei, 1983, p. 37-47.
35. *Kants Kritizismus und die neue Bedeutung der Metaphysik*, în: *Kant-Studien*, Berlin, W. de Grayter, Heft 3, 1983, p. 314-326.
36. *Zwei Formen der Wirkungsgeschichte des klassischen Denkens*, în *Analele Universității București, Filosofic*, 1983, p. 33-38.
37. *Leibniz und die rumänische Aufklärung*, în *Leibniz Werk und Wirkung*. IV. Internationaler Leibniz-Kongress. Hannover 14. bis 19. November 1983, Hannover (Leibniz-Gesellschaft), p. 42-47.
38. *Filosofia Reformei*, în *Istoria filosofiei moderne și contemporane*, vol. I, București, Editura Academiei, 1984, p. 209-230.
39. *Spinoza*, în *Ibidem*, p. 378-391.
40. *Valoarea în orizontul logicii și sociologiei valorii. Contribuția lui P. Andrei la întemeierea filosofiei moderne a valorilor*, în *Analale Universității București, Filosofic*, Anul XXXV, 1985, p. 15-22.
41. *Aporetica and its Place in Aristotle's Theorie of Science*, în „Revue Roumaine des Sciences Sociales”, Serie de Philosophie et Logique, Tome 30, nr. 3-4 (1986), 328-330 (și în 8-th International Congress of Logic, Methodology and Philosophy of Science, Moscow, 17-22 August 1987, vol. 3, Section 13, Abstracts, p. 57-60).
42. *Norm and Value in the Horizon of „Live-Word”*, în *Analecta Husserliana*, vol. XXII, D. Reidel, Dordrecht: Holland, 1987, p. 465-471.
43. *Limbajul între comprehensiune și „facere”, M. Heidegger și filosofia contemporană a limbajului* în „Revista de filosofie”, Tomul XXXIV, nr. 2, 1987, p. 190-196.
44. *Limbajul între „tăcere” și referențialitate. L. Wittgenstein și filosofia contemporană a limbajului*, în „Revista de filosofie”, nr. 6, 1987, p. 546-555.
45. *Miorița ca instituire valorică și formă de viață. „Lumea mioritică” în perspectiva filosofiei culturii (I)*, în „Revista de etnografie și folclor” 32, nr. 1, 1987, p. 19-31.
46. *Idem (II)*, în: *Ibidem*, nr. 2, 1987, p. 14-154.
47. *Arbeit und Praxis in der „Ontologie” von G. Lukacs*, în vol. *Der lebende Lukacs*, Budapest, Kossuth Konyvkiado, 1986.
48. *Mircea Florian și problema modelelor dialecticii în gândirea contemporană*, în „Revista de filosofie”, Tomul XXXV, nr. 4, 1988, p. 376-381.
49. *Eminescu și Leibniz- Ecouri ale gândirii leibniziene în opera lui Mihai Eminescu*, în *Analele Universității București, Filosofie*, Anul XXXVIII, 1989, p. 8-14 (și în „Forum”, nr. 1989, p. 70-78).
50. *Miorița ca instituire valorică și formă de viață. „Lumea mioritică” în perspectiva filosofiei culturii (II)*, în „Revista de etnografie și folclor”, Tomul 34, nr. 1, 1989, p. 25-44.
51. *Leibniz Nachlänge im- Denken und in der Dichtung von Mihai Eminescu*, în „Revue Roumaine...” tome 32, nr. 3-4 (1988), p. 203-208 (și în: *Leibniz. Tradition und Aktualität*. V. Internationaler Leibniz-Congress, Hannover, 14-19. November, 1988, Hannover, 1988, p. 90-98).
52. *Ideea „diferenței ontologice” de la Kant la Heidegger și relevanța hermeneuticii fenomenologice pentru ontologia umanului*, în vol. *Ontologia umanului. Confruntări filosofice contemporane și încercare de reconstrucție teoretică*, coord. L. Grünberg, București, Editura Academiei, 1989, p. 62-70.

53. *Hermeneutică și dialectică. Modern și postmodern în înțelegerea unității dintre „Rațiune” și „raționalitate”*, în Memoriile Secțiilor Științifice, Academia Română, Seria IV, tomul IX, nr. 1, 1986, București, Editura Academiei, 1989, p. 334-343.
54. *Cartesian și neocartesian în studiul modern al limbajului*, în vol. *Descartes și spiritul științific modern*, București, Editura Academiei Române, 1990, p. 76-96.
55. *Kant und Eminescu. Zur Wirkung der Kritischen Lehre im Denken und Dichten von Mihai Eminescu*, în „Revue Roumaine de Sciences Sociales”, nr. 3-4 (1989), p. 257-264.
56. *Eminescu și filosofia modernă*, în Analele Universității București, Filosofie, Anul XXXIX (1990), p. 3-10.
57. *Cartesien et néo-cartesien dans l'étude moderne du langage*, în „Revue Roumaine de Philosophie et Logique”, tome 34, nr. 1-2 (1990), p. 25-40.
58. *Prolegomene la o filosofie modernă a limbajului*, în „Secolul 20”, nr. 325, 326-327(1990), p. 144-160.
59. *Semantică și ontologie. Interpretare și „lumi posibile”*, în „Revista de filosofie”, nr. 3-4 (1991), p. 101-107.
60. *Conceptul de metafizică în opera lui C. Rădulescu-Motru*, în „Revista de filosofie”, nr. 2, 1992, p. 167-173.
61. *Filosofia în sistemul valorilor în cultura „luminilor”*, în *Idem*, Anul XLI, 1992, p. 41-47 (și în Revista de filosofie și drept”, Chișinău, Academia de Științe, nr. 2, 1992, p. 11-16).
62. *„Lumea mioritică” în și dincolo de „spațiul mioritic”*, în Analele Universității București, Filosofie, Anul XLIII, 1994.
63. *Heidegger în contemporaneitate*. Interviu cu Walter Biemel, în „Revista de filosofie”, nr. 5, 1994, p. 459-467.
64. *Transcendentalism și psihologism. Ideea unei metafizici pe baze kantiene în opera lui C. Rădulescu-Motru*, în „Revista de filosofie”, nr. 2, 1994, p. 171-176.
65. *Blaga, Nietzsche și Spengler. Demersuri moderne asupra paradigmei «stil»*, în „Revista de filosofie”, nr. 2, 1995, p. 177-182 (în lb. engleză, în „Romanian Review” 3-4, 1995, p. 110-117).
66. *Leibniz und D. Cantemir: Zur Leibniz-Rezeption in Rumänien*, în VI. Internationaler Leibniz Congress. Vorträge, I. Teil, Hannover, 1994, p. 72-76 (reluare, cu întregiri, în „Revue Roumaine de Philosophie”, nr. 3-4, 1994, p. 331-338).
67. *Semantik und Ontologie, interpretation und „mögliche Welten”*, în vol. *Kriza i Perspective Filosofije*, Beograd, Tersit, 1995, p. 107-120.
68. *Traditions et tendances philosophiques en Roumanie aujourd'hui*, în vol. *Philosophy in Balcan Countries Today*, Athens, 1994, p. 67-75 (vol. apărut în 1995).
69. *Ideea «seriilor istorice» și problema universalului în istorie la A.D. Xenopol*, în Memoriile Secției de Științe Istorice și Arheologice, Seria IV, Tomul XX, 1995, p. 31-40.
70. *Semantik und Ontologie – Interpretation und «mögliche Welten»*, în: *Zeitschrift der Germanisten Rumäniens*, 5. Jahrgang, Heft 1-2 (9-10), 1996, p. 174-176.
71. *Cunoaștere și comprehensiune*, în „Revista de filosofie”, Tomul XLV, nr. 2, 1988, p. 141-152.
72. *Der Präferenzbegriff in Schellers „Formalismus” und in der Normenlogik*, în Analele Universității București, Filosofie, Anul XLVII, 1998, p. 17-22.
73. *Der Bedeutungsbegriff bei Husserl und Frege*, în *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*. Philosophia, XLIV, 1-2, 1999, p. 73-83 (nr. apărut în 2000).
74. *Die Idee von «möglichen Welten» und die moderne Rekonstruktion in der Sprachphilosophie*, în vol. *Endlich Philosophieren. Spielräume und Grenzen, eine Tradition fortzusetzen*. Paul Janssen zum 65. Geburtstag, Köln, Unverzagt Verlag, 2000, p. 12-20.
75. *Contribuții de referință în cultura europeană. Al IX-lea Congres Internațional Kant (Berlin, martie – 2000)*, în „Revista de filosofie”, Tomul XLII, 3-4, 2000, p. 391-398!
76. *The Concept of Preference in the Modern Axiology and in the Logic of Norms*, în „Revue Roumaine de Theorie Sociale”, Tome 11, nr. 3, 2000, p. 10-15.
77. *L'idée de civilisation chez J.-J. Rousseau*, în „Revue Roumaine de Philosophie”, Tome 45, nr. 1-2, 2001, p. 71-74.
78. *Conceptul de sintaxă și teoria modernă a textului*, în „Revista de teorie socială”, Tomul V, nr. 1, 2001, p. 15-24.
79. *Obiect și obiectualitate. Considerații asupra raporturilor dintre semantică, logică și ontologie*, în „Revista de teorie socială”, Tomul V, nr. 2, 2001, p. 9-20.

80. *Brâncuși, arta modernă și fenomenologia*, în vol. *Brâncuși, artist-filosof*, Brâncușiana-14, Tg-Jiu, 2001, p. 22-36.
81. *Conceptul de gramatică. Modele și teorii ale gramaticii*, în „Revista de filosofie”, Tomul XI-VIII, 3-4, 2001, p. 321-336.
82. *Conceptul de valoare la H. Rickert și Petre Andrei*, în Publicațiile Fundației Academice „Petre Andrei”, Iași, Editura CANTES, 2001, p. 31-37.
83. *Mircea Florian și Johannes Rehmke. Studiul comparat în perspectiva reconstrucției filosofice moderne*, în *Analele Universității „Spiru Haret”*, Seria Studii de filosofie, nr. 2, 2000 (nr. apărut în 2001), pag. 19-22.
84. *Tridimensionalitatea ca exigență logico-metodologică*, în vol. *Ștefan Lupașcu: un gânditor pentru Mileniul Trei*, vol. 2, Iași, Editura „Ștefan Lupașcu”, 2001, p. 29-40.
85. *Kantsbegriff der Wissenschaft und das Programm der modernen Wissenschaftstheorie*, în *Akten des IX. Internationalen Kant-Kongresses (Berlin, 26-31 März, 2000)*, Bd. 5, Berlin, Akademie-Verlag, 2001, p. 445-453.
86. *Die Idee von «möglichen Welten» und die moderne Semantik*, în: VII. Internationaler Leibniz-Kongress: NIHIL SINE RATIONE. Mensch, Natur und Technik im Wirken von G.W. Leibniz (Berlin, 10-15. September, 2001): Vorträge I, Berlin, 2001, p. 109-113.
87. *Ideea de filosofie comparată, în perspectiva interacțiunii culturilor*, în „Revista de teorie socială”, Tomul VI, nr. 2, 2002, p. 7-12.
88. *Contribuții de referință în cultura europeană. Al III-lea Congres-Internațional-Leibniz (Berlin, Sept. 2001)*, în „Revista de filosofie”, Tomul XLIX, nr. 3-4, 2002, p. 429-435.
89. *Eminescu și filosofia germană*, în *Caietele „Viața Românească”*, nr. 3 (ed. II), 2002, p. 27-37.
90. *Nietzsche în gândirea contemporană*, în „Revista de filosofie”, nr. 5-6, 2003, p. 585-592.
91. *Aufklärung als Ausgabe und Aufklärung als Mythos*, în vol. *Die Zukunft der Philosophie*, Cluj-Napoca, 2004, p. 71-79.
92. *Kant și Peirce*, în „Revista de filosofie”, nr. 3-4 (2004), p. 391-397.
93. *Ideea de transcendență în perspectivă metafizică și teologică*, în „Revista de filosofie”, nr. 1-2 (2004), p. 133-139.
94. *Filosofie, logică și istoria filosofiei în opera lui Ath. Joja*, în „Revista de filosofie”, nr. 5-6 (2004), p. 807-812.
95. *Metaforă și mit la Blaga și Cassirer*, în „Revista de filosofie”, nr. 3-4 (2005), p. 387-397.
96. *Formă, „cunoaștere transcendențială” și „idealism transcendențial” în Critica rațiunii pure*, în „Revista de filosofie”, nr. 5-6, 2005, p. 723-742.

PREZENTAREA ACTIVITĂȚII DINTRE 1990 ȘI 2005 (PESTE HOTARE) ȘI PUBLICAȚII (VOLUME), TRADUCERI, CURSURI SPECIALE

A. Conferințe

1. Filosofia contemporană. Stiluri de gândire și principale orientări; Filosofia românească în context european – Chișinău, 9-10 aprilie 1992.
2. Comunicarea *Kant und Eminescu*, la cel de-al VII-lea Congres Internațional Kant, Mainz, 28 martie – 1 aprilie 1990.
3. Comunicarea *Traditions et tendances philosophique en Roumanie aujourd'hui*, la simpozionul cu tema: *Philosophy in Balkan Countries Today*, Delphi, 5-8 iunie 1992.
4. Comunicarea: *Leibniz und Cantemir. Zur Leibniz – Rezeption in Rumänien*, la cel de-al VI-lea Congres Internațional Leibniz, Hannover, 18-23 iulie 1994.
5. Comunicarea: *Semiotik und Ontologie. Interpretation und «mögliche Welten»*, la Conferința Internațională cu tema: *Cybernetics and Semiotics of the Media*, Kassel, 20 – 23 martie 1995.
6. Comunicarea: *Phänomenologia – Forschung in Rumänien*, la cel de-al H-lea Colocviu Internațional – Max Scheler, Koîn, 7-10 iunie 1995.
7. Participare la Simpozionul Internațional cu tema: *Wissenschaft und Weltgestaltung. G. W. Leibniz zum 350 – Geburststag*. Leipzig, 9-12 aprilie 1996.
8. Comunicare la cel de-al III-lea Colocviu – Internațional – Max Scheler, Jena, 21-24 mai 1997, cu tema: *Der Westbegriff bei Scheler und N. Hartmann*.
9. Participare la dezbateri cu tema *Limbaajul în perspectiva logicii și a epistemologiei*, în cadrul Programului Uniunii Europene, Univ. din **München**, 23-31 mai 1997.

10. Conferințe cu tema *Fenomenologie, hermeneutică și ontologie*, în cadrul Școlii de vara, domeniul științelor sociale, Chișinău (Holercani), 27 iulie – 2 august 1997.
11. Comunicarea cu tema *Alter als Wert und Lebensform*, la Simpozionul Fundației „GERO” (Gerontological Economic Research Organization e.v.), **Konstanz**, 23 martie 1998.
12. Comunicarea: *Teme de bază în filosofia contemporană*, la Academia de Științe a Moldovei, Chișinău, 29 aprilie 1998.
13. Comunicarea cu tema *Limbar și comunicare*, în cadrul Programului de colaborare Universitatea București – Universitatea Bologna, 22 octombrie 1998.
14. Comunicarea cu tema *Filosofia românească în context european*, Chișinău, 3-4 mai 2000.
15. Comunicarea cu tema *Limbar și comunicare*, la Simpozionul Fundației „GERO”, Konstanz (Germania) – Krenulingen (Elveția), 2-4 august 2000.
16. Comunicarea cu tema *Die Idee von «verkehrsten Welt» und die moderne Semantik der «möglichen Welten»*, la cel de-al 23-lea Congres Internațional Hegel, Zagreb, 30 august 2000.
17. Participare la cel de-al IX-lea Congres Internațional Kant, Berlin, 26-31 martie 2000.
18. Participare la cel de-al VH-lea Congres Internațional Leibniz, Berlin, 10-15 septembrie 2001.
19. Participare la Simpozionul cu tema *Husserl Arbeitstage*, 2004, Köln, 5-6 noiembrie 2004.

B. Studii

1. *Filosofia în sistemul valorilor în cultura „luminilor”*, „Revista de filosofie și drept”, Chișinău, nr. 2, 1992.
2. *Semantik und Ontologie*, în vol. *Kriza i Perspective Filosofije*, Beograd, 1995. p. 107-120.
3. *Traditions et tendances philosophiques en Roumanie aujourd'hui*, în vol. *Philosophy in Balcan Countries Today*, Athens, 1994, p. 67-75.
4. *Die Idee von «möglichen Welten» und die Rekonstruktion in der Sprachphilosophie*, în vol. *Endlich Philosophieren*. Paul Janssen zum 65. Geburtstag. Köln. 2000, p. 12-21.
5. *Kants Begriff der Wissenschaft und das Programm der modernen Wissenschaftstheorie*, în Akten des DC Internationalen Kant Kongresses, Berlin 26-31 Marz, 2000, Bd. 5 (2001).
6. *Die Idee von „möglichen Welten” und die moderne Semantik*, în vol. Akten des VII. Internationalen Leibniz – Kongresses, Vorträge I. Teil, Berlin, 2001.

C. Traduceri

1. R. Carnap, *Depășirea metafizicii prin analiza logică a limbajului*, în „Revista de filosofie”, 1, 1993.
2. Ed. Husserl, *Scrieri filosofice alese*, București, Editura Academiei, 1993
3. Ed. Husserl, *Filosofia ca știință riguroasă*, București, Editura Paideia, 1994.
4. G. W. F. Hegel, *Scrieri teologice de tinerețe, I: Viața lui Iisus*, București, Editura Paideia, 1994.
5. *Filosofia contemporană. Texte alese și adnotate de Al. Boboc și I. N. Roșca*, București, Editura Garamond, 1994, 323 p.
6. W. Biemel, *Heidegger și fenomenologia*, în vol. Heidegger, *Timp și ființă*, București, Editura „Jurnalul literar”, 1995, p. 56 – 74.
7. W. Dilthey, *Geneza hermeneuticii*, în „Revista de filosofie”, 5 – 6, 1995.
8. M. Scheler, *Concepție filosofică despre lume*, în „Revista de filosofie”, nr. 3-4, 1996.
9. J. Simon, *Limbarul în concepția lui Kant*, în „Revista de filosofie”, 3, 1996.
10. Ed. Husserl, *Criza umanității europene și filosofia*, București, Editura Paideia, 1997, 202 p.
11. Leibniz, *Primae veritates și alte scrieri de logică și metafizică — Leibniz prin el însuși*, București, Editura Paideia, 2002, 265 p.
12. G. W. F. Leibniz, *Noi eseuri asupra intelectului uman* (în colaborare), Cluj-Napoca, Editura „Grinta”, 463 p.
13. Immanuel Kant, *Cercetare asupra existenței principiilor teologiei naturale și ale moralei*, în „Revista de filosofie”, nr. 3-4, **2004**.

IX Cursuri speciale

1. *N. Hartmann; Fr. Nietzsche* – la Facultatea de Filosofie a Universității București. 1993 – 1994.
2. *Scheler, Dilthey, Husserl* – la Facultatea de Filosofie a Universității București, 1994 – 1995.
3. *Hegel, N. Hartmann, Kant, Husserl* – la Facultatea de Filosofie a Universității București, 1995 – 2006.